

ส่งออกหลุดเป้า... สัญญาณเตือนภัยที่ไม่ควรมองข้าม

กับ **เศรษฐกิจ** สถาบันวิจัยและพัฒนาบริหารศาสตร์

ในช่วงสัปดาห์ที่ผ่านมาข่าวคราวที่สำคัญที่เป็นข่าวใหญ่ในทางเศรษฐกิจนอกเหนือจากเรื่องจำหน่ายข้าวและการประมูล 3G แล้ว ก็เห็นจะเป็นเรื่องที่หน่วยงานระหว่างประเทศ รวมทั้งหน่วยงานไทย ได้ปรับลดเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของโลกและของประเทศอื่นๆ ในทุกๆ ภูมิภาค (รวมทั้งประเทศไทย) โดยมีเหตุผลสำคัญมาจากการลดลงของการขยายตัวของการส่งออก

ทั้งนี้ เป้าหมายสำหรับการส่งออกที่เคยตั้งไว้ไม่สามารถทำได้ตามเป้าหรือแม้แต่ใกล้เคียง คำอธิบายที่ได้รับส่วนใหญ่บอกว่า เป็นสาเหตุมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสหภาพยุโรปและสหรัฐ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย แต่ยังเป็นเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อขยายตัวของเศรษฐกิจในภาคส่วนอื่นๆ ของโลกอีกด้วย

โดยปกติผมก็ไม่ค่อยสนใจเรื่อง “เป้า” มากนัก เพราะไม่แน่ใจจริงๆ ว่า “เป้า” ที่ว่านี้ตั้งขึ้นมาได้อย่างไร ใครเป็นคนกำหนด มีความสมเหตุสมผลเพียงใด ได้แต่สมมติเอาเองว่า คนตั้งเป้าก็น่าจะต้องตั้งอย่างมีเหตุผล และมองเห็นช่องทางที่จะทำได้ตามเป้าที่ตั้งไว้อย่างน้อยก็ 90% หรือมากกว่า

ดังนั้น ความน่าสนใจจริงๆ จึงอยู่ที่ว่า ทำไมเราจึงพลาดเป้าไปมากมายขนาดนั้น และเมื่อเริ่มคิดถึงเหตุผลของการส่งออกไม่ได้ตามเป้าหมาย ประกอบกับสถานะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ก็ทำให้เกิดข้อห่วงอย่างที่จะได้นำเสนอให้ท่านผู้อ่านได้ช่วยกันคิดต่อไปด้วยว่า มันจะเป็นเรื่องที่เราควรระวังหรือไม่?

เหตุผลประการหนึ่ง ที่เรามักพบเมื่อการส่งออกหดตัว หรือไม่สามารถขยายตัวได้ตามเป้า

ที่คาดหมาย คือ การที่ประเทศผู้ส่งออกเริ่มสูญเสียขีดความสามารถในการแข่งขันเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งในตลาดเดียวกัน

และปัจจัยสำคัญในการกำหนดขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ก็คือผลิตภาพของปัจจัยการผลิตภายในประเทศ (Factor Productivity) ซึ่งแท้จริงแล้ว การพัฒนาผลิตภาพของปัจจัยการผลิตภายในประเทศเท่ากับเป็นการยกระดับรายได้ของประเทศ โดยเจ้าของปัจจัยการผลิตก็จะสามารถสร้างรายได้ได้มากขึ้น โดยเจ้าของปัจจัยแรงงานก็ได้ค่าจ้างสูงขึ้น เจ้าของปัจจัยทุนก็จะได้ดอกเบี้ยหรือผลตอบแทนจากการลงทุนสูงขึ้น เจ้าของปัจจัยที่ดินก็จะได้ค่าเช่าที่สูงขึ้น และผู้ประกอบการก็จะมีกำไรเพิ่มมากขึ้น มากน้อยตามแต่ผลิตภาพของปัจจัยการผลิตแต่ละประเภทที่พัฒนาไป

เสียงสะท้อนจากผู้ประกอบการในประเทศ ต่อนโยบายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ 300 บาท เป็นเครื่องบ่งชี้ที่ดีว่าผลิตภาพทางด้านแรงงานโดยเฉลี่ยของประเทศอยู่ในระดับใด ถ้าผลิตภาพของแรงงานมีมูลค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 300 บาท ผู้ประกอบการก็คงไม่มีเหตุผลใดที่จะต้องปฏิเสธการจ่ายค่าจ้างในอัตรานั้น

ยกเว้นด้วยเหตุผลเดียวคือ ต้องการกดยค่าจ้างแรงงานให้ต่ำกว่าผลิตภาพการผลิตของแรงงาน ปัญหาผลิตภาพของปัจจัยการผลิตจึงเป็นปัญหาสำคัญของระบบเศรษฐกิจไทย ซึ่งต้องอาศัยการปรับตัวจากหลายภาคส่วน และต้องมีการทำงานร่วมกันเพื่อให้แน่ใจได้ว่าผลิตภาพการผลิตจะสามารถพัฒนาต่อไปได้อย่างยั่งยืน และรักษาระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไว้ได้

ในขณะเดียวกัน เมื่อหันไปมองทางด้านรายจ่ายพบว่า มีการเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายภาครัฐเร็ว (การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคภายใน

ส่งออกหลุดเป้า... สัญญาณเตือนภัยที่ไม่ควรมองข้าม

ประเทศ) ซึ่งได้รับการเกื้อหนุนจากมาตรการเศรษฐกิจ (นโยบายการเงินและนโยบายการคลัง) ที่ผ่อนคลาย ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ จนทำให้เกิดแรงจูงใจ (มีการกระตุ้น) ในการบริโภคในปัจจุบันมากกว่าการออมเพื่อการบริโภคในอนาคต ในรูปของการกดดันให้อัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าความเป็นจริง (อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงต่ำมาก หรือติดลบ) ร่วมกับมาตรการประเภทหยิบยื่นผลประโยชน์ให้กับประชาชน (บางกลุ่ม) โดยไม่มีการแลกเปลี่ยนกับอะไรทั้งสิ้น (นโยบายประเภท ลด แลก แจก แถม หรือให้ฟรีทั้งหลาย) หรือเป็นที่เข้าใจในหมู่นักเศรษฐศาสตร์ว่าเป็นนโยบายประชานิยมทั้งหมดนี้ก่อให้เกิดพฤติกรรมการใช้จ่าย (ทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็น) ที่ไม่สอดคล้อง (สมดุล) กับรายได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต อันจะนำไปสู่ปัญหาหนี้ภาคครัวเรือน ลูกกลมต่อไปเป็นหนี้สถาบันการเงิน

และถ้าภาครัฐเข้าไปเกี่ยวข้องโดยการใช้นโยบายช่วยเหลือต่างๆ ไม่ว่าจะต่อประชาชนโดยตรง หรือผ่านสถาบันการเงิน ก็จะก่อให้เกิดเป็นปัญหาหนี้ภาครัฐได้อย่างที่เราเห็นปรากฏในสหภาพยุโรปในปัจจุบัน

ขีดความสามารถในการแข่งขัน หรือผลิตภาพของทรัพยากรการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรแรงงานที่ไม่สามารถพัฒนาได้ทันกับการใช้จ่าย (ที่ประชาชนได้รับการช่วยเหลือให้ใช้จ่ายควบคู่ไปกับการลดทอนแรงจูงใจในการออม) ก่อให้เกิดช่องว่างของผลิตภาพและการใช้จ่าย และเมื่อรายได้ของคนส่วนใหญ่ของประเทศไม่สามารถครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่พอกพูนขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของการบริโภค

สำหรับท่านที่สามารถสร้างรายได้ให้เติบโตได้ทันกับการขยายตัวของค่าใช้จ่ายที่ถีบตัวสูงขึ้น ทั้งจากการจูงใจให้บริโภคมมากขึ้น และ

ศ...สันติ ชัยศรีสวัสดิ์สุข

คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
www.econ.nida.ac.th
santi_nida@yahoo.com

จากสถานะเงินเฟ้อที่ต้องแบกรับกันประมาณ 2-3% ต่อปีโดยเฉลี่ย ก็คงจะไม่มีปัญหาอะไร

แต่ถ้าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศหรือประชาชนกลุ่มที่จัดอยู่ในกลุ่มรายได้ชั้นกลางลงไป ไม่สามารถสร้างรายได้ทันปัญหาทางเศรษฐกิจในอนาคตก็ยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ และมีแนวโน้มที่จะก่อตัวเป็นปัญหาสังคมที่รุนแรงตามมาด้วย เมื่อผสมผสานเข้ากับปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน

ที่ได้กล่าวถึงข้างต้นเป็นเพียงข้อสังเกตที่มีความเป็นไปได้อยู่ไม่น้อย ที่เศรษฐกิจไทยจะก้าวเดินไปในทิศทางนั้น และแนวโน้มจะก้าวไปเร็วมากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยปัจจัยเกื้อหนุนต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นนี้ (ถ้าไม่ประมาทจนมองข้ามความเสียหายและความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้น)

ผมก็อยากฝากให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจ ได้ตระหนักถึงความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งก็พอจะมีสัญญาณบ่งชี้ให้เราได้เห็นกันบ้างแล้ว เพื่อได้เตรียมนโยบายและแนวทางสำหรับการปรับตัวรองรับความเสี่ยงเหล่านี้ที่ประเทศไทยและเศรษฐกิจไทยกำลังเผชิญอยู่ ก่อนที่ทุกอย่างจะสายเกินไป

และเราชาวไทยก็ต้องทำใจไว้ล่วงหน้าว่า โทษฐานที่เกิดเป็นคนไทย คุณต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจทุกๆ 15-20 ปี ตลอดไป ○